

“ไม่ใช่เด็กกำพร้า แต่ทำไมต้องไปอยู่ในสถานสงเคราะห์” : มายาคติต่อสถานสงเคราะห์ในประเทศไทย

บทวิเคราะห์สถานสงเคราะห์เด็กเอกชนที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน ในอำเภอสังขละบุรี

สรุปข้อค้นพบ

- มีเด็ก 605 คน อยู่ในสถานสงเคราะห์เด็ก 17 แห่งในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
- สถานสงเคราะห์เด็กทั้ง 17 แห่ง ล้วนไม่มีรายได้ที่มีใบอนุญาตดำเนินการสถานสงเคราะห์เด็ก ถูกต้องตามกฎหมาย
- ร้อยละ 90 ของเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ให้ข้อมูลว่า ยังมีพ่อแม่ หรืออย่างน้อยคนใดคนหนึ่งที่มีชีวิตอยู่
- ร้อยละ 95 ของเด็ก บอกว่า อาศัยอยู่กับพ่อแม่หรือเครือญาติ ก่อนจะเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์
- ร้อยละ 65 ของเด็ก ให้ข้อมูลว่า พวกเขายังคงติดต่อกับพ่อแม่ หรือครอบครัวเมื่อมีโอกาส
- จากสถานสงเคราะห์ 17 แห่ง มีสถานสงเคราะห์เพียง 2 แห่งที่บอกว่าเข้าใจและยึดถือปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ (UN CRC) และมีเพียง 1 แห่งเท่านั้น ที่บอกว่าเข้าใจและปฏิบัติตาม พรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
- พบสถานสงเคราะห์ 4 แห่ง ที่บอกระบุว่ามีนโยบายปกป้องและคุ้มครองเด็กในองค์กร
- สถานสงเคราะห์ 9 แห่ง มีนโยบายรับอาสาสมัครให้มาดูแลเด็ก แต่ในจำนวนนี้ มีเพียง 2 แห่งเท่านั้น ที่มีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม ก่อนจะรับเข้ามาทำงานกับเด็ก
- สถานสงเคราะห์ 4 แห่ง มีการใช้ชื่อจริง และรูปถ่ายของเด็ก ในการสื่อสารกับบุคคลภายนอก ทั้งผ่านสิ่งพิมพ์หรือสื่อออนไลน์
- พบสถานสงเคราะห์ฯ เพียง 6 แห่ง ที่มีหนังสือยินยอมมอบเด็ก เข้าสถานสงเคราะห์ของผู้ปกครอง
- เหตุผลสำคัญอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 63) ที่ทำให้เด็กเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์ ไม่ใช่ไม่มีใครเลี้ยงดู แต่เพราะไม่สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (เนื่องจากครอบครัวยากจน)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐ

- 1) ให้ครอบครัวและเด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อหาแนวทางการช่วยเหลือเด็กและครอบครัวในทุกขั้นตอน เพื่อประโยชน์สูงสุดของตัวเด็กเอง
- 2) เน้นย้ำหน้าที่รับผิดชอบซึ่งรัฐพึงมีต่อเด็กทุกคนที่จำเป็นต้องได้รับการเลี้ยงดูทดแทน เช่น
 - บังคับใช้กฎหมายเรื่องการขอรับใบอนุญาตดำเนินการสถานสงเคราะห์ และพิจารณามาตรการอื่นๆ ที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรม เพื่อกำหนดให้สถานสงเคราะห์เด็กเอกชนทุกแห่งจดทะเบียน
 - กำหนดให้มีการกำกับมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กของสถานสงเคราะห์
 - กำกับดูแลกระบวนการรับเด็กเข้า และออกจากสถานสงเคราะห์
 - กำกับดูแลเคสเด็กรายกรณี เพื่อให้มั่นใจว่า การให้อยู่ในสถานสงเคราะห์เป็นเพียงมาตรการชั่วคราว
- 3) ทบทวนพ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมหลักการพื้นฐานตามแนวปฏิบัติขององค์การสหประชาชาติ
 - ปฏิบัติตาม "หลักการความจำเป็น" โดยภาครัฐต้องจัดให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นกลางโดยอิสระ เพื่อป้องกันการเลี้ยงดูทดแทนโดยไม่จำเป็นในสถานสงเคราะห์เด็กทุกแห่ง
 - ปฏิบัติตาม "หลักการความเหมาะสม" โดยภาครัฐต้องจัดให้เจ้าหน้าที่สามารถประเมินความต้องการของเด็ก และจัดรูปแบบการเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล
 - จัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมอย่างเหมาะสมและเพียงพอที่จะให้บริการปกป้องคุ้มครองเด็กในประเทศไทยอย่างทั่วถึง
 - ป้องกันไม่ให้บุคคลที่ไม่ใช่นักวิชาชีพที่ผ่านการอบรม มาแยกเด็กจากครอบครัวโดยพลการ
- 4) ทบทวนข้อบังคับในการจดทะเบียนสถานสงเคราะห์เด็กในประเทศไทย เพื่อให้เกิดการพัฒนามาตรฐานการเลี้ยงดูและปกป้องคุ้มครองเด็ก ดังนี้
 - ระบุหลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นสำหรับเจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์เด็ก
 - กำหนดให้มีการตรวจสอบประวัติและภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตลอดจนอาสาสมัครทุกคนในสถานสงเคราะห์
 - กำหนดนโยบายปกป้องคุ้มครองเด็กในสถานสงเคราะห์และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง
- 5) จัดให้มีและอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการที่สนับสนุนและช่วยเหลือครอบครัวอย่างรอบด้านในระดับท้องถิ่น เช่น
 - โครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และบรรเทาความยากจน
 - ให้คำปรึกษาและฟื้นฟูเยียวยาจิตใจ
 - ทุนการศึกษาสำหรับเด็กสำหรับครอบครัวที่มีรายได้น้อย (เพื่อใช้จ่ายค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าเดินทาง และค่าอาหารกลางวัน)
 - ส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานบริการอื่น เช่น โรงพยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ ตำรวจ รวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชน

หากมีข้อสงสัย ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม หรือต้องการ
รับรายงานฉบับเต็มทางอีเมล กรุณาติดต่อเราที่

oneskythailand@gmail.com